

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – Departaments) atbilstoši Latvijas Lielo pilsētu asociācijas 05.01.2022. Vēstulei Nr. RD-22-107-sd “Par Latvijas Ziņojumu par ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu” savas kompetences ietvaros ir apkopojis informāciju par Rīgas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk - Pašvaldība) ieguldījumiem Apvienotās Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķu (turpmāk - ANO IAM) īstenošanā, būtiskākajiem izaicinājumiem un priekšlikumiem Latvijai ANO IAM sasniegšanā.

1) Pašvaldības ieguldījumi ANO Ilgtspējīgas attīstības konkrētu mērķu īstenošanā Latvijā vai citās valstīs (attīstības sadarbības vai citas starpvalstu sadarbības ietvarā), minot konkrētas darbības, kuras var kalpot kā labās prakses piemēri ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai:

Mērķtiecīgs darbs pie ANO IAM īstenošanas novērtēšanas atbilstoši Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030.gadam (turpmāk - Stratēģija) un Rīgas attīstības programmai 2014.-2020.gadam (turpmāk - Programma) Pašvaldībā tiek veikts kopš 2018.gada. Informācija par ANO IAM sasaisti ar Stratēģijas ilgtermiņa mērķiem un Programmas rīcības virzieniem un attiecīgi veiktajiem pasākumiem, aktivitātēm un projektiem to sasniegšanā ir pieejama uzraudzības pārskatos par Stratēģijas un Programmas ieviešanu, kas publicēti tīmekļa vietnē sus.lv sadaļā “Stratēģija” ([Stratēģija | Stratēģijas Uzraudzības Sistēma \(sus.lv\)](http://Stratēģija.StratēģijasUzraudzībasSistēma(sus.lv))). Veicot sasaisti starp ANO IAM un Stratēģijas ilgtermiņa mērķiem un Programmas rīcības virzieniem, secināts, ka kopumā Pašvaldība darbojas 14 no 17 ANO IAM ieviešanā.

Pašvaldība aktīvi darbojās gan starptautiskajā, gan vietējā līmenī, iesaistot šajā procesā visas ieinteresētās puses. Līdzdarbojoties starptautiskajā vidē pēdējo gadu laikā Rīga ir iesaistījusi sekojošās ANO IAM sasniegšanu veicinošās iniciatīvās:

- 2019.gadā Pašvaldība pievienojās 210 Eiropas pilsētu aicinājumam mudināt Eiropadomi un dalībvalstis pastiprināt ES saistības ar klimatu saistītos jautājumos, lai panāktu progresu Parīzes klimata nolīguma īstenošanā. Atklātā vēstule, ko parakstīja pilsētu vadītāji no 21 ES dalībvalsts un 7 kaimiņvalstīm, ietver prasības izstrādāt taisnīgu un visaptverošu Eiropas ilgtermiņa klimata stratēģiju, uzlabojot 2030.gada ES mērķus klimata un enerģētikas jomā u.c.;
- 2020.gadā Rīgas domes priekšsēdētājs Mārtiņš Staķis parakstīja ES lielo pilsētu mēru atbalsta vēstuli starptautiskās sadarbības tīkla “EUROCITIES” iniciatīvai par klimatneitrālu mērķu sasniegšanu, kas tika iesniegta Eiropas Padomē un ES padomē. Ņemot vērā ES vadošo lomu klimata politikas jomā, 58 Eiropas lielo pilsētu mēri aicina ES vadību turpināt aktīvu darbu, lai sasniegtu izvirzītos mērķus emisiju samazināšanā, veicot ievērojamus finansiālus ieguldījumus sabiedriskajā transportā, zaļā infrastruktūrā, ēku atjaunošanā, gaisa kvalitātes uzlabošanā.

Lai dalītos pieredzē un mācītos no citu vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzes darbā ar ANO IAM ieviešanu, pārskata periodā Pašvaldība piedalījās sekojošos pasākumos:

- starptautiskās sadarbības tīkla “EUROCITIES” 08.10.2020. rīkotajā seminārā “ANO IAM – iekļaujošu izmaiņu veicināšana pilsētās”;
- LPS 12.11.2020. rīkotajā ES-Austrumu partnerības Vietējo līderu forumā;
- REA 12.11.2020. rīkotajā dialogu cikla “Baltijas valstu dialoga platforma par viedajām pilsētām klimata pārmaiņu mazināšanai” seminārā “Datu analīze un rezultātu novērtēšana”;
- Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu savienības sekretariāta 2020.gadā rīkotajās tematiskajās darba grupās ar mērķi izstrādāt Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu savienības jauno Ilgtspējīgas rīcības programmu 2021.-2030. gadam.

ANO IAM ir integrēti arī izstrādē esošajā Rīgas Attīstības programmā 2022. - 2027.gadam (turpmāk - AP2027), lokalizējot pasaules apņemšanos vietējā pārvaldības līmenī. AP2027 turpina īstenot 2014.gadā apstiprinātās Stratēģijas noteiktos ilgtermiņa mērķus, telpiskās attīstības perspektīvas un stratēģiskās nostādnes, kas tiecas veidot ilgtspējīgu pilsētu, kuras pamatā ir līdzsvarota sociālo, ekonomikas un pilsētvides aspektu mijiedarbība. AP2027 ir definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni, kam tuvāko sešu gadu laikā nepieciešams pievērsties pastiprināti.

Vienlaikus pielikumā pievienojam Rīgas investīciju un tūrisma aģentūras iesūtīto informāciju par konkrētām darbībām, kuras var kalpot kā labās prakses piemēri ANO IAM sasniegšanai.

2) Pašvaldības viedoklis par to, kuru ANO IAM sasniegšanā turpmākajos gados saskatāt būtiskākos izaicinājumus Latvijai un būtu nepieciešams nozīmīgāks Latvijas ieguldījums:

Ņemot vērā, ka Eiropas Savienības un Latvijas līmenī tiek izvirzīti arvien stingrāka enerģētikas un klimata politika ar mērķi ierobežot klimata krīzi, būtiskākos izaicinājumus nākamajā plānošanas periodā Pašvaldība saskata jomās, kurās ir nepieciešamas nozīmīgas investīcijas šo mērķu sasniegšanā. Tādi būtu sekojoši ANO IAM - 7.Pieejama un atjaunojama enerģija, 13.Rīcība klimata jomā, 9.Ražošana, inovācija un infrastruktūra, 11.Ilgspējīgas pilsētas un kopienas.

7. Pieejama un atjaunojama enerģija un 13. Rīcība klimata jomā

2021.gadā ir izstrādāts Rīgas pilsētas enerģētikas un klimata rīcības plāns 2022.-2030.gadam (REK2030), kas ir viens no pilsētas ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentiem ar mērķi pilsētai virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu. Lai sasniegtu izvirzītos klimata mērķus, Pašvaldībai nepieciešams ieviest visaptverošus energopārvaldības, energoefektivitātes un emisijas samazināšanas pasākumus, nodrošināt atjaunīgo energoresursu īpatsvara palielināšanu kopējā enerģijas bilanci, atbalstīt enerģētikas, klimata un vides inovācijas, kā arī uzlabot pilsētas iedzīvotāju energoprātību un veicināt sabiedrības dzīvesveida maiņu. Attiecīgi Pašvaldībai ir nepieciešams rast un piešķirt finansējumu gan prioritāriem vides kvalitātes uzlabošanas, gan klimata seku mazināšanas projektiem.

9. Ražošana, inovācija un infrastruktūra

Nākamā plānošanas perioda būtisks izaicinājums ir reģionālas transporta satiksmes infrastruktūras attīstība un integrēšana pilsētvidē. Pašvaldībā ir nepieciešams savstarpēji integrēt sabiedriskā transporta sistēmu, attīstot reģionālā sabiedriskā transporta, īpaši dzelzceļa satiksmes, pilsētas sabiedriskā transporta un mikromobilitātes veidu sasaisti, lai pārvietošanos pilsētā padarītu efektīvu, ērtu un videi draudzīgu. Šī slodze uz esošo ielu infrastruktūru un jaunās pārvietošanās tendences ir veicinājušas nepieciešamību aktīvāk investēt tādā infrastruktūrā, kas ne tikai uzlabo sociālos un ekonomiskos aspektus, bet arī mazina negatīvo ietekmi uz vidi un klimatu.

11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

IAM11 ietvaros Pašvaldība vēlas aktualizēt pieejama un kvalitatīva mājokļa trūkumu Rīgas pilsētā. Ņemot vērā, ka iedzīvotāji aizplūst no pilsētas centra, palielinās tukšo mājokļu skaits. Pilsētā trūkst mūsdienu dzīves standartam atbilstoša mājokļu piedāvājuma. Jaunu mājokļu īpatsvars uz kopējā dzīvojamā fonda fona ir neliels un

izmaksu ziņā pieejams tikai nelielai daļai iedzīvotāju. Tādēļ mājokļu pieejamībai tiks pievērsta uzmanība gan sociālā, gan ekonomiskā, gan vides aspektā, nosakot atbalstāmās mērķa grupas, veicinot izmaksu ziņā pieejamu īres mājokļu attīstību, kā arī vēršot uzmanību uz vides pieejamības risinājumu ieviešanu.

Viens no pašvaldības galvenajiem uzdevumiem tuvākajos gados ir veicināt kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīvojamā fonda atjaunošanu (kompleksu renovāciju), jaunu mājokļu pieejamību un īres tirgus stabilizāciju. Dzīvojamā fonda atjaunošanas ietvaros ir svarīgi nodrošināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, uzlabot vides veselības rādītājus un ieviest plašus vides pieejamības risinājumus, kā arī būtiski uzlabot dzīvojamās vides kvalitāti.

Vēl viens izaicinājums, ar kuru saskaras Rīgas pilsēta, ir vēsturiski piesārņoto teritoriju sanācijas un revitalizācijas projektu īstenošana. Sadarbībā ar valsts institūcijām un privāto sektoru nepieciešams veikt sanācijas pasākumus apzinātajām piesārņotajām teritorijām un akvatorijām.

Vienlaikus informējam, ka pilsēta kā būtisku izvirza dzīvīgu apkaimju veidošanos, tāpēc svarīgi turpināt kopienas spēcīgāšanu apkaimēs. Rīgas pilsētai ir vairākas līdzdalības programmas, tai skaitā līdzdalības budžets publiskās ārtelpas projektiem apkaimēs. Tāpat tiks ieviesta jauna pieeja sabiedrībā virzītu apkaimju attīstības atbalstam, paverot iedzīvotājiem jaunas līdzdarbošanās iespējas, veicinot sociālo kohēziju un spēcinošot vietējo demokrātiju.

Būtiska nozīme, lai veidotu iekļaujošu un aktīvu sabiedrību, ir publiskās ārtelpas daudzfunkcionalitātes un savienojamības nodrošināšanai. Pilsēta paredz strādāt pie Apkaimju centru attīstības un publiskās ārtelpas labiekārtojumiem, kas nodrošinātu dažādu pakalpojumu pieejamību tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai, kā arī rastu iespējas dažādām iedzīvotāju grupām pilnvērtīgi izmantot publisko ārtelpu. Tā, piemēram, ir plānots izstrādāt pilsētas pieejamības politiku, kas sevī ietvers pilsētvides fizisko elementu un informācijas pieejamības dizaina risinājumus, lai veicinātu, ka līdz 2030.gadam tiktu nodrošināta droša un iekļaujoša zaļo un sabiedrisko zonu vispārēja pieejamība, jo īpaši sievietēm un bērniem, veciem cilvēkiem un personām ar invaliditāti.

Vienlaikus Pašvaldība vēlas vērēt uzmanību, ka būtiska problēma Latvijā ir darba samaksas atšķirība starp sievietēm un vīriešiem, kas attiecas uz ANO IAM5 "Dzimumu līdztiesība". Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2020.gadā stundas vidējās bruto darba samaksa sievietēm bija par 22,3% mazāka nekā vīriešiem. Pašvaldība rosinātu pievērsties šīs problēmas aktualizēšanai un attiecīgo mehānismu ieviešanai tās risināšanai.

3) Pašvaldības viedoklis un priekšlikumi par to, kā publiskajā, nevalstiskajā un privātajā sektorā un dažādos līmeņos pilnveidot, paplašināt un veicināt Latvijas ieguldījumu ANO IAM īstenošanā Latvijā un starptautiski, iezīmējot konkrētas jomas un konkrētas veicamās darbības:

Publiskajā sektorā būtu nepieciešams aktualizēt ANO IAM lokalizāciju vietējā un reģionālajā pārvaldības līmenī. ANO IAM var tikt integrēti gan plānošanas reģionu, gan pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos, kā arī pašvaldību iestāžu izstrādātajos attīstības plānošanas dokumentos un kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijās. Tādējādi būtu iespējams apzināt un apkopot kvalitatīvāku informāciju par šo mērķu īstenošanu Latvijā.

Paredzēt atbalsta pasākumu finansējuma piešķiršanu tādiem projektiem un iniciatīvām, kuri atspoguļo ANO IAM ietvertās darbības – ietekme uz ANO IAM īstenošanu kā papildinošais vērtēšanas kritērijs.